

N a j v y š š í s ú d v trestnej veci proti A. a spol., obžalovaným zo zločinu falšovania verejnej listiny, zamietol zmätočnú sťažnosť obžalovaného A.

D Ž o d y:

Proti rozsudku vrchného súdu podal obžalovaný A. zmätočnú sťažnosť podľa § 385, čís. 2 a 3 tr. p.

Obžalovaný namieta najprv, že vrchný súd, kvalifikovavši žalovaný čin namiesto zločinu za prečin, bol viazaný ku nezrušeniu časti prvostupňového rozsudku čo do aplikovania § 92 tr. zák. a preto novou výmerou trestu bez použitia § 92 tr. zák. zostril trest v neprospech obžalovaného bez odvolania verejného žalobcu, že teda prekročil obor pôsobnosti v § 387, odst. 3 tr. p. mu vymedzený, čím vlastne uplatňuje formálny zmätok podľa § 384, čís. 4 tr. p. Zmätočná sťažnosť je bezzákladná.

Zmenou kvalifikácie trestného činu, ktorá mala za následok i zrušenie výroku o treste, zmenil sa základ pre výmeru trestu a preto treba pri určení trestu podľa nového základu posudzovať samostatne i pohľadájúce a priťažujúce okolnosti rozhodné pre posúdenie stupňa viny obžalovaného. Vrchný súd neporušil teda predpis § 387, odst. 3 tr. p., keď pri zmiernení kvalifikácie trestného činu z úradnej povinnosti pri výmere nového trestu nepoužil § 92 tr. zák., trebaže prvý súd mimoriadneho zmiernovacieho práva podľa § 92 tr. zák. upotrebil a odvolal sa len obžalovaný. — — — —

Čís. 5912.

Ak bola urazená na cti politická strana v svojej celistvosti, treba lehotu § 17, odst. 1 zákona o ochrane cti počítat' od doby, kedy sa o čine a o osobe vinnikovej dovedeli ústrední funkcionári strany, ktorí sú oprávnení ju zastupovať.

I za platnosti zákonného článku XLI:1914 politickej organizácie požívaly ochrany cti.

K otázke omluviteľného omylu v smysle § 6, odst. 2, písm. b) zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n.

Podmienkou, aby trestná zodpovednosť v smysle § 13, písm. a) zákona čís. 124/1924 v znení vyhlášky čís. 145/1933 Sb. z. a n. prešla z nakladateľa (vydavateľa) neperiodického tlačiva na tlačiara, je, aby nakladateľ (vydavateľ) nebol známy, tedy zrejme, aby nemohol byť stíhaný a postavený pred tuzemský súd.

(Rozh. zo dňa 26. mája 1937, Zm IV 125/37.)

Obžalovaný A. — poslanec — vo volebnej kampani napísal a obžalovaný B. — majiteľ tlačiarne — vytlačil leták, obsahom ktorého bolo na cti ublížené politickej strane X. O b a s ú d y n i ť š ť í c h s t o l ě c

uznaly obžalovaných vinnými, a to obžalovaného A. prečinom pomluvy, obžalovaného B. prestupkom zanedbania povinnej pečlivosti.

Najvyšší súd zmätočnú sťažnosť obžalovaného A. čiastočne odmietol a čiastočne zamietol; z úradnej povinnosti na základe ustanovenia § 35, odst. 1 por. nov. zrušil rozsudky oboch súdov nižších stolíc čo do obžalovaného B. a uložil krajskému súdu, aby znova vo veci tohoto obžalovaného pojednával a rozhodol; zmätočnú sťažnosť obžalovaného B. odkázal na toto rozhodnutie.

Z dôvodov:

Ku zmätočnej sťažnosti obžalovaného A.:

Dôvod zmätočnosti podľa § 384, čís. 9 tr. p. uplatňuje sťažovateľ pre zamietnutie dôkazných návrhov učinенých pri odvolacom hlavnom pojednávaní tak, ako sú v zápisnici o odvolacom hlavnom pojednávaní uvedené.*) Návrhy tieto boli zamietnuté zo správnych dôvodov, na ktoré najvyšší súd sťažovateľa odkazuje a ku ktorým dodáva: Vyplýva z povahy veci, že rozhodnou je len doba, kedy sa o čine a osobách vinníkov dozvedeli ústrední funkcionári urazenej politickej strany, ktorí sú oprávnení stranu zastupovať, a nie jednotlivé orgány alebo sekretariáty strany, lebo pomluva sa dotýkala strany samej v jej celistvosti a nie jednotlivých orgánov alebo jednotlivých sekretariátov strany a preto môže sa žalobná lehota počítat' len od doby, kedy sa ústrední funkcionári oprávnení stranu zastupovať dozvedeli o čine a o osobách vinníkov, lebo len títo boli tiež oprávnení k podaniu žaloby. O tom, kedy sa oprávnení ústrední funkcionári strany o pomluve a osobách vinníkov dozvedeli, boli už prevedené dôkazy a bola vec dostatočne vyjasnená výsluchom svedka M., ktorého vierohodnosť nebola otrasená. Okolnosť, že p-ský sekretariát už v septembri 1931 upovedomil o pomluve ústredný sekretariát, neni preto s tohoto vyličeného hľadiska podstatná.

Zrejme na základe dôvodu zmätočnosti podľa § 385, čís. 1 a) tr. p. vytýka sťažovateľ súkromnej žalobkyni, že neni právnou osobnosťou a že nemala aktívnej legitímácie. Zmätočná sťažnosť nie je oprávnená.

Trestný čin sa stal 23. septembra 1931, tedy pred účinnosťou zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n., ktorý medzi osobami oprávnenými k súkromnej žalobe, ako najmä z § 5 a § 16, odst. 2 cit. zák. jasne plynie, uvádza aj politické organizácie a určuje, kto za ne vykonáva žalobné právo. Ale aj za platnosti zák. čl. XLI:1914 neboly k súkromnej žalobe oprávnené len fyzické osoby, ako sťažovateľ mylne namieta, lebo z § 1 zák. čl. XLI:1914 neplynie výklad omedzujúci oprávnenie k súkromnej žalobe len na fyzické osoby. Podľa stálej praxi najvyššieho súdu môžu byť v smysle § 1 zák. čl. XLI:1914 i korporácie a iné sdruzenia osôb, rešp. kolektívne osoby predmetom pomluvy a prislúcha im žalobné

*) Pozn. red.: Návrhy smerovaly na dokázanie toho, že sekretariát urazenej polit. strany v P. a miestny tajomník dozvedeli sa o obsahu letáku hned' po jeho rozšírení v septembri 1931 a že jeho rozširovanie bolo čiastkou volebnej kampane; odvolací súd ich zamietol z dôvodu § 393, odst. 3, čís. 1 tr. p.

právo. Najvyšší súd tak výslovne uznal i dotyčne organizácií politických strán, keďže sa pomluva dotýkala tejto organizácie ako celku. (Zm III 123/25.) Není tedy správna výtka sťažovateľa, že súkromná žalobkyňa nemala aktívnej legítimácie podať trestný návrh.

Dôvod zmätočnosti podľa § 385, č. 1 c) tr. p. uplatňuje sťažovateľ vo viacerých smeroch.

Najsamprv namieta, že trestný návrh bol opozdene podaný, lebo inkriminovaný leták bol rozširovaný v P. a okolí 23. septembra 1931 a trestný návrh stíhací bol podaný dňa 9. decembra 1931, tedy po uplynutí dvojmesačnej lehoty v § 17, odst. 1 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. uvedenej. Túto dvojmesačnú lehotu však sťažovateľ mylne počítá od doby, kedy sa sekretariát žalujúcej strany v P. dozvedel o trestnom čine, lebo pomluva sa týkala politickej strany ako celku a nie jej sekretariátu v P., následkom toho možno dvojmesačnú žalobnú lehotu počítat len od doby, kedy sa o čine a o osobách vinníkov dozvedeli funkcionári strany, ktorí sú oprávnení ju zastupovať. Podľa zistenia vrchného súdu dozvedeli sa funkcionári oprávnení k obžalobe o čine a osobách vinníkov koncom októbra 1931. Žalobný návrh z 9. decembra 1931 treba teda považovať ako včas podaný. — — — —

Z toho istého dôvodu zmätočnosti domáha sa obžalovaný beztrestnosti zrejme z dôvodu omluviteľného omylu podľa § 6, odst. 2, lit. b) zák. č. 108/1933 Sb. z. a n.

Zmätočná sťažnosť je bezzákladná. Najvyšší súd odkazuje sťažovateľa na správne dôvody napadnutého rozsudku,*) ku ktorým hľadiac na vývody zmätočnej sťažnosti dodáva: Okolnosť, že obžalovaný je politickým činiteľom a že trestný čin sa stal počas volebnej kampane, nedokazujú omluviteľný omyl v smysle § 6, odst. 2, lit. b) zák. č. 108/1933 Sb. z. a n., ktorý má na mysli také okolnosti, ktoré pri objektívnom bedlivom skúmaní následkom svojej vnútornej spoľahlivosti a presvedčivosti, teda dôvodne, postačujú, aby uvádzané alebo sdelené skutočnosti mohli byť považované za pravdivé. Namietané okolnosti však nie sú tejto povahy.

K u z m ä t o č n e j s ť a Ź n o s t i o b Ź a l o v a n é h o B.:

Pri preskúmaní veci z úradnej povinnosti čo do tohoto obžalovaného presvedčil sa najvyšší súd, že oba súdy nižších stolíc nezistili skutočnosti, od ktorých závisí možnosť použitia príslušných ustanovení trestných zákonov.

V tomto prípade bol trestný čin spáchaný letákom, tedy obsahom neperiodického tlačiva, a následkom toho platia predpisy o trestnej zodpovednosti uvedené v §§ 1, 4 a 10 zák. č. 124/1924 Sb. z. a n. v znení vyhlášky č. 145 Sb. z. a n. z r. 1933 so zmenami v § 13 a), b) tohoto zák. vytknutými, to je, že namiesto zodpovedného redaktora nastupuje v §§ 1, 4 a 10 nakladateľ (vydavateľ) a není-li známy, tlačiar (jeho

*) Pozn. red.: Odvolací súd uviedol, že k dôkazu omluviteľného omylu nestačí okolnosť, že i v časopisoch »Č.« a »T.« boly uverejnené články v podstate tohože obsahu ako v závadnom letáku.

zodpovedný zástupca) a že namiesto vlastníka a vydavateľa periodického tlačiva nastupuje v § 10 tlačiar a jeho zodpovedný zástupca.

Obžalovaný B. bol odsúdený pre prestupok zanedbania povinnej pečlivosti podľa § 6, odst. 3, lit. b) zák. č. 124/1924 Sb. z. a n. v pôvodnom znení, že totiž ako tlačiar neperiodického tlačiva sa dopustil zanedbania povinnej pečlivosti.

Podľa § 13, lit. a) zák. č. 124/1924 Sb. z. a n. v znení vyhlášky č. 145/1933 Sb. z. a n. nastupuje trestná zodpovednosť tlačiar, môže-li byť pôvodca stíhaný, len v tom prípade, keď je známy a akladateľ (vydavateľ): Podmienka, ktorú zákon stanovil, aby bol vyslovený presun zodpovednosti z nakladateľa (vydavateľa) neperiodického tlačiva na tlačiar, je, aby nakladateľ (vydavateľ) nebol známy, teda zrejme, aby nemohol byť stíhaný a postavený pred tuzemský súd. To musí zistiť súd, vysloví-li trestnú zodpovednosť tlačiar.

Nižšie súdy sa však otázkou touto vôbec nezabývaly a preto zistenie zmienené neučinily. Následkom toho nebolo zistené, či je nakladateľ (vydavateľ) známy — vid' zákon z 11. mája 1923, č. 106 Sb. z. a n. o nakladateľskej smluve — resp. že není známy a preto chýbia predpoklady pre trestnú zodpovednosť obžalovaného B. ako tlačiar v § 13, lit. a) zák. č. 124/1924 Sb. z. a n. v znení vyhlášky č. 145/1933 Sb. z. a n. požadované.

Ponevác bez zistenia týchto skutočností, ktoré najvyšší súd v dôsledku zásady § 33, odst. 3 por. nov. sám učiniť nemôže, nelze vo veci rozhodnúť a skúmať, či sú dané ďalšie zákonné podmienky inkriminovaného trestného činu, preto pokračoval najvyšší súd z úradnej povinnosti podľa § 33, odst. 3 por. nov. a rozhodol čo do obžalovaného B. tak, ako je vo výroku uvedené.

Čís. 5913.

Ke skutkové podstatě zločinu podle prvního případu § 209 tr. zák. se vyžaduje, aby udavatel uvedl skutečnosti odpovídající všem náležitostem udaného zločinu a byl si vědom, že jeho udání odporuje pravdě.

(Rozh. ze dne 29. května 1937, Zm I 476/37.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací z podnětu zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem utrhání nácti podle § 209 tr. z., rozsudek nalézacího soudu z úřední moci podle § 290, odst. 1 tr. ř. v celém rozsahu zrušil jako zmatečný a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zrušovací soud se přesvědčil, přezkoumáváje spisy z podnětu zmateční stížnosti obžalovaným podané, že je rozsudek nalézacího soudu zatížen hmotněprávním zmatkem s hlediska § 281, čís. 9 a) tr. ř., stě-